

הודעה לעיתונות:

בנק ישראל החל לפרסם דוח תקופתי על היציבות הפיננסית

בנק ישראל החליט לפרסם דוח תקופתי על יציבותה של המערכת הפיננסית המקומית, כמקובל בבנקים המרכזיים של המדינות המפותחות. החלטה זו מעוגנת בהגדרת התפקיד של בנק ישראל על פי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010. הניתוח בדוח זה מתייחס לאירועים שהתרחשו עד סוף יוני 2014.

המערכת הפיננסית המקומית הפגינה עמידות מרשימה הן בתקופת המשבר הפיננסי העולמי של 2008 והן לאחריו. אולם בדומה למדינות אחרות בעולם, גם בישראל יש צורך לזהות ולהעריך את הסיכונים המערכתיים הנשקפים למערכת הפיננסית ולהתריע מפניהם, ודוח היציבות נועד לשרת מטרה זו.

ההתמקדות בסיכונים המערכתיים המתפתחים במערכת הפיננסית – כלומר הסיכונים שגלום בהם פוטנציאל להשפיע באופן משמעותי על הפעילות הריאלית – מבטאת את אחד הלקחים העיקריים שהופקו בעולם מהמשבר של 2008, היות שמשבר זה הדגיש עד כמה חשוב לחזק את עמידותה של המערכת הפיננסית בפני זעזועים ולמתן את השפעתם של הזעזועים בה על הפעילות הכלכלית.

גם במשק הישראלי נערכו בעקבות המשבר כמה שינויים במטרה לזהות סיכונים מערכתיים במערכת הפיננסית וכך לשפר את היכולת להתמודד עמם במקרה הצורך: הרשויות המפקחות על המערכת הפיננסית הידקו את שיתוף הפעולה ביניהן; הוגבר השימוש בכלים מקרו-יציבותיים לזיהוי סיכונים מערכתיים ולטיפול בהם; המפקח על הבנקים הקדים להפעיל כלי מדיניות כדי להפחית את חשיפתם של הבנקים לעלייה המהירה בהיקף המשכנתאות, ולצד זאת השתמש במבחני קיצון לבנקים כדי להעריך את מוקדי הסיכון במערכת הבנקאית. המשך הגברת התיאום בין כל הרגולטורים האחראים על תפקודה של המערכת הפיננסית נחוץ לצורך יישום מדיניות מקרו-יציבותית אפקטיבית, ולכך עשויה לתרום הקמת ועדה משותפת ליציבות פיננסית, כפי שהמליצה קרן המטבע הבין-לאומית.

הדוח המתפרסם עתה כולל תיאור של הסיכונים העיקריים שבנק ישראל זיהה במערכת הפיננסית. יש בו סקירה של הסיכונים ברכיביה השונים של המערכת הפיננסית – הבנקים, חברות הביטוח, הגופים המוסדיים, השווקים הפיננסיים, ומערכות התשלומים והסליקה – וכן ארבע תיבות שעוסקות במגזר משקי הבית, במגזר העסקי, בהלוואות הישירות שמעמידים הגופים המוסדיים, ובשוק תעודות הסל.

הדוח מצביע על כך שהמערכת הפיננסית המקומית המשיכה להפגין יציבות גם בחודשים האחרונים, בסביבה גלובלית מאתגרת ולנוכח שיעורי ריבית נמוכים בארץ ובחו"ל, והוא מתריע מפני שני סיכונים עיקריים:

1. על רקע החשיפה הגבוהה של הבנקים לענף הבינוי והנדל"ן ולמשכנתאות, ועל רקע חלקו המרכזי של הדיור בתיק הנכסים של משקי הבית, הסיכון המרכזי שהמערכת הפיננסית חשופה אליו נובע מהאפשרות שיתרחש זעזוע מקומי ו/ או חיצוני שיוביל לעליית ריביות חדה ו/ או למיתון ופגיעה בהכנסות הלווים וילווה בתפנית חדה בשוק הדיור. בתרחיש כזה תיווצר הכבדה בנטל ההחזר שמוטל על משקי הבית, ירידה באיכות הלווים ופגיעה ביחסי ההון של הבנקים וברווחיותם. תרחיש כזה צפוי להשפיע גם על הקבלנים ולפגוע עוד יותר בתוצאות הכספיות של הבנקים.

2. הסיכון הנוסף שהמערכת הפיננסית חשופה אליו, על פי הדוח, נוגע לתמחור חסר של סיכונים בשוק אג"ח החברות. סיכון זה עלול לפגוע בתהליך הקצאת המקורות במשק, ובמקרה של תפנית חדה בשווקים – הוא עלול לפגוע בחוסכים באפיק החיסכון הפנסיוני, בבנקים החשופים לאותן חברות שהנפיקו אג"ח, ובהיצע האשראי בשוק החוץ בנקאי.